

Konfrontace místo kooperace

Společný postup Spojenců ve válce proti hitlerovskému Německu je dávno hubbou minulosti. Železná opona rozděluje Evropu na dva nesmiřitelné tábory, které uznávají zcela odlišné ideje – komunismus a kapitalismus. Od 14. 5. 1955 mají oba bloky také svá mezinárodní vojenská uskupení. Západní země a USA založily vojenskou organizaci NATO už v roce 1949, uvedeního květnového data pak byla uzavřena Varšavská smlouva sdružující naopak státy střední a východní Evropy a SSSR.

Stalo se tak v reakci na vstup západního Německa do NATO dne 5. 5. 1955. Doufejme však, že studená válka nepřeroste v další celosvětový vojenský konflikt, čehož se mnozí právem obávají.



Železná opona

Třetí setkání Velké trojky

Po schůzkách Velké Británie, USA a SSSR v Teheránu a Jaltě se další setkání vítězných velmocí uskutečnilo mezi 17. 7. a 2. 8. 1945 tentokrát v Postupimi. Hlavním bodem programu bylo řešení poválečné situace v Evropě – zejména otázky poválečné správy Německa, odsunu Němců z Československa, Polska a Maďarska, vymezení státních hranic apod. Zdevastovanou Evropu silně sužují následky války, k nimž patří přibližně 55 milionů mrtvých, statisíce nezvestných, velká migrace obyvatelstva, zničená města, nedostatek jídla a ošacení atd. Velká trojka byla při řešení většiny otázek zajedno, objevily se však i některé neshody. Harry Truman např. kritizoval Stalina za sovětskou politiku ve východní Evropě a na Balkáně.

Evropské hospodářské společenství

Tak se jmenuje nová ekonomická organizace založená dne 25. 3. 1957 v Římě. Sdružuje státy západní Evropy – Francii, SRN, Itálii, Nizozemí, Belgie a Lucembursko – za účelem užší hospodářské spolupráce. Evropské hospodářské společenství (EHS) navazuje na dřívější snahy o integraci západních ekonomik, jako je např. Evropské společenství uhlí a oceli. Ve východním bloku působí od roku 1949 obdobné sdružení – Rada vzájemné hos-

podářské pomoci (RVHP), která je však mnohem více centralizovaná a podléhá přímému vedení SSSR.

Bilance Marshallova plánu

Už sedm let od konce druhé světové války je ekonomická situace ve většině zemí západní Evropy stabilizovaná. Letošním rokem končí hospodářská pomoc Evropě ze strany USA – tzv. Marshallův plán, v rámci něhož bylo formou darů a úvěrů vyplaceno téměř 13 miliard dolarů. Většina těchto prostředků byla použita na obnovu a modernizaci evropské infrastruktury, a to zejména dopravy a energetiky.

Revoluční rok 1968 v Evropě

K původně studentským protestům ve Francii a SRN se přidaly i další vrstvy obyvatelstva. Nespokojenost se sociálními a hospodářskými poměry důrazně vyjadřují levicovými hesly na transparentech. Touhu po spravedlivějším světě dávají lidé najevo v desetitisícových divokých demonstracích v různých městech, např. v Paříži či Frankfurtu nad Mohanem. Tvrdé zásahy vlád SRN a Francie situaci zatím příliš neuklidňují a naopak spíše ohrožují stabilitu těchto států.

Odstoupení Charlese de Gaulla z čela Francie

Masové nepokoje v roce 1968 oslabily po-

zici Charlese de Gaulla, který letos ze své funkce odstoupil. De Gaulle jako prezident autoritativně vedl Francii od roku 1958. Podařilo se mu stabilizovat neklidnou politickou situaci tzv. čtvrté republiky, v níž se za 12 let po skončení války vystříдалo 20 vlád. Pevná ruka de Gaulla posilněná mnoha novými prezidentskými pravomocemi rázně zasahovala i v mezinárodních otázkách – zejména v dekolonizaci Alžírů a ve snaze vybudovat z Francie opět silnou nezávislou velmoc. Spekulanti o jeho nástupci se shodují na tom, že se bude opět jednat o příznivce demokratické pravice.

Rozhovor s Willym Brandtem

Díky úspěchu ve volbách v roce 1969 jste se stal prvním sociálnědemokratickým kancléřem SRN.

Ano, je to pro mne velký závazek. Navazovat na osobnosti, jako byl Konrad Adenauer, který dokázal obnovit sílu Německa po válce a dostat ho „zpět“ do Evropy, stejně jako na tvůrce „hospodářského zázraku“ Ludwiga Erharda, jenž ho vystřídal v roce 1963, bude náročné.

Jaké jsou vaše vize do budoucna?

Především bych rád pomyslně překlenu berlínskou zeď a navázal spolupráci s NDR. Na příští rok se proto plánuje historicky první setkání nejvyšších představitelů obou zemí.

V této souvislosti se hovoří o vaší tzv. „východní politice“.

To je výstižný termín. Hodlám na mezinárodním poli najít určitou formu spolupráce a koexistence s celým sovětským mocenským blokem. Uvolnění napětí může přinést Němcům na obou stranách železné opony mnoho pozitiv.

Železná lady vládne Velké Británii

V květnu 1979 nastoupila do svého úřadu první ministerská předsedkyně v dějinách Velké Británie Margaret Thatcherová. Stalo se tak po vítězství konzervativců ve volbách. Ti převzali žezlo od labouristů a zachovali tak „tradici“ střídání vlád těchto dvou politických stran, která trvá už od konce druhé světové války. Díky svému dosavadnímu politickému stylu, který se vyznačuje pevností, rozhodností a nekompromisními postoji, si Thatcherová vysloužila přezdívku Železná lady. Doufejme, že ho bude zastávat i nadále, zejména v oblasti tolik potřebných ekonomických reforem.

Blýská se na lepší časy?

Nástup Michaila Sergejeviče Gorbačova do čela KSSS opět vzbuzuje naděje na lepší časy. Zejména jeho ideje perestrojky a glasnosti – tedy přestavby a informo-

Pád berlínské zdi

Datum 9. 11. 1989 se do historie zapíše velkým písmem. Otevřením západní hranice NDR ztrácí berlínská zeď na významu. Betonový kolos násilně protínající Berlín se stal symbolem rozdělené Evropy a studené války vůbec. Obyvatelé Německa reagují spontánním bouráním zdi. V souvislosti s pádem komunistických režimů v Maďarsku a Polsku odráží tato událost

i celkovou korozi východního bloku. Můžeme pouze doufat, že stejný osud v brzké době potká také další země střední a východní Evropy.



Pád berlínské zdi